

Jaunizveidojamā Mārupes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.–2034. gadam: Tūrisma un mārketinga, kultūrvides konsultatīvās padomes SANĀKSMES PROTOKOLS

DATUMS: 2021. gada 31. maijā

SANĀKSME SĀKAS: plkst. 16:30

VIETA: notiek attālināti, izmantojot konferenču programmu ZOOM

TŪRISMA UN MĀRKETINGA KONSULTATĪVĀS PADOMES SASTĀVS (piedalās):

1. **Ilze Krēmere**, Mārupes novada Domes Attīstības nodaļas vadītāja;
2. **Ilmārs Jasinskis**, Mārupes novada iedzīvotājs;
3. **Jolanta Kursiša**, Mārupes novada Domes Attīstības nodaļas uzņēmējdarbības attīstības konsultants;
4. **Elīna Puncule**, Biedrība “Biznesa vēstniecība”;
5. **Rūta Skujeniece**, SIA “Madara Cosmetics” pārstāve;
6. **Egija Dzene**, Mārupes novada iedzīvotāja;
7. **Agris Locs-Dārznieks**, Mārupes novada iedzīvotājs;
8. **Silvestrs Savickis**, Mārupes novada iedzīvotājs;
9. **Artūrs Rozenfelds**, Mārupes novada iedzīvotājs;
10. **Miķelis Jakunovs**, Mārupes novada iedzīvotājs;
11. **Evelīna Uzulniece**, kas pārstāv SIA “Mārupes pica”;

KULTŪRVIDES KONSULTATĪVĀS PADOMES SASTĀVS (piedalās):

12. **Ilze Krēmere**, Mārupes novada Domes Attīstības nodaļas vadītāja;
13. **Ilmārs Jasinskis**, Mārupes novada biedrības “Mārupes uzņēmēji” pārstāvis;
14. **Ilze Žunde**, Mārupes novada Domes Sabiedrisko attiecību speciālists;
15. **Ira Dūduma**, Mārupes novada Kultūras nama direktore;
16. **Dace Štrodaha**, Mārupes novada Mūzikas un mākslas skolas direktore;
17. **Dana Čekstere**, Mārupes novada iedzīvotāja;
18. **Raitis Tučs**, Mārupes novada iedzīvotājs;

PIEAICINĀTIE (piedalās):

19. **Mārtiņš Bojārs**, Mārupes Domes priekšsēdētājs, Finanšu komitejas priekšsēdētājs;
20. **Līga Kadīge**, Mārupes novada Domes priekšsēdētāja vietnieks;
21. **Pēteris Pikše**, Mārupes novada deputāts, Attīstības un vides jautājumu komitejas priekšsēdētājs;
22. **Laura Širante**, eksperts tūrisma un uzņēmējdarbības jautājumos;
23. **Māra Kalvāne**, SIA “Metrum” pārstāve;
24. **Anita Lontone-leviņa**, Mārupes novada Domes Attīstības nodaļas vadītāja palīgs;
25. **Gundars Zadovskis**, Mārupes novada Domes Ģeotelpiskās informācijas sistēmu speciālists;
26. **Kristaps Tirzītis**, Rīgas Tehniskās universitātes students;
27. **Eduards Zariņš**, LU ĢZZF praktikants Mārupes novada domē;
28. **Elīna Brigmane**, Mārupes novada domes Attīstības nodaļas tūrisma organizatore;

MODERATORE:

29. **Zane Bērziņa**, SIA “LEAD.Korporatīvā komunikācija” pārstāve.

DARBA KĀRTĪBA:

1. Ievads – sanāksmes mērķis, kārtība (*ziņo I.Krēmere, Z.Bērziņa*).
2. Aktualitātes tūrisma, mārketinga un kultūrvides jomās (*ziņo I.Krēmere*).

3. Esošā situācija un diskusija par nozares pakalpojumiem un nākotnes perspektīvām (ziņo *L.Širante, M.Kalvāne, J.Kursiša, Z.Bērziņa*):
  - 3.1. Tūrisms: 1) Kā jaunajā Mārupes novadā redzat esošo teritoriju attīstību tieši tūrisma jomā? 2) Kādi tūrisma produkti būtu attīstāmi, lai piesaistītu tūristus Mārupes novada iepazīšanai visa gada griezumā? 3) Kādam jābūt tūrisma piedāvājumam Mārupes novadā, lai to izvēlētos par galamērķi brīvdienām Pierīgā?
  - 3.2. Kultūrvide: 1) Vai jaunveidojamā Mārupes novada teritorijā ir nepieciešams jauns / kopīgs Kultūras centrs? Kāds būtu šī centra optimālākais izvietojums un piedāvāto kultūras pakalpojumu grozs? 2) Vai novadā ir nepieciešams izveidot novadpētniecības muzeju / izstāžu zāli / vizuālās un lietišķās amatiermākslas centru?
  - 3.3. Mārketings: 1) Vai jaunveidotajam novadam būtu nepieciešams veidot citu / jaunu identitātes zīmi? Kas būtu jāņem vērā šīs zīmes veidošanā? 2) Kā Jūs vērtējat līdzšinējās pašvaldības veiktās mārketinga aktivitātes? Kas būtu jā dara / jāveic citādāk, lai tās dotu rezultatīvākus rādītājus? 3) Kādas Jūs redzat turpmākās mārketinga aktivitātes, kam vajadzētu likt īpašu akcentu no pašvaldības puses, ņemot vērā AT reformu?
4. Diskusija par sabiedrības līdzdalības iesaistes veidiem un instrumentiem (ziņo *Z.Bērziņa*).
5. IAS sabiedrības līdzdalības pasākumi (ziņo *Z.Bērziņa, G.Zandovskis*).
6. Kopsavilkums (ziņo *I.Krēmere*).

NORISE

Tūrisma un mārketinga, kultūrvides konsultatīvā padome notiek attālināti, sanāksme tiek nodrošināta, izmantojot konferenču programmu ZOOM. Sanāksmi atklāj I.Krēmere, bet vada moderatore – Z.Bērziņa.

1. Ievads – sanāksmes mērķis, kārtība (ziņo *I.Krēmere, Z.Bērziņa*)

I.Krēmere ziņo par Tūrisma un mārketinga, kultūrvides konsultatīvās padomes sanāksmes mērķi. Tūrisma un mārketinga, kā arī kultūrvides konsultatīvās padomes ir apvienotas forumā ar mērķi, lai tiktu iegūti dažādi viedokļi un tiktu rosinātas diskusijas par ilgtermiņa stratēģiju, proti, kāds tiek saredzēts jaunais novads nākamā 12 gadu laikā no 2022. līdz 2034. gadam. Pagājušajā gadā stājās spēkā likums par administratīvi teritoriālo reformu, kā ietvaros turpmāk Mārupes novadā būs apvienoti trīs pagasti – Mārupes, Babītes un Salas pagasts. Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir jumta dokuments pārējiem plānošanas dokumentiem, tādēļ ir ļoti svarīgi uzzināt vīzijas un redzējumu par to, kādā virzienā attiecīgajās jomās novadam turpmāk vajadzētu attīstīties. Šis ir noslēdzošais sabiedrības iesaistes pasākums kopīgajā stratēģijas izstrādē. Šī gada februāra mēnesī norisinājās iedzīvotāju un uzņēmēju aptauja. Secīgi pēc tam no aprīļa mēneša bija vairākas tematiskās grupas, tāpat atsevišķi arī norisinājās iedzīvotāju forumi, forumi uzņēmējiem un teritoriju attīstītājiem. Sabiedrības iesaistes pasākumi tiek noslēgti ar divām konsultatīvajām padomēm.

Z.Bērziņa iepazīstina ar sanāksmes noteikumiem un darba kārtību.

2. Aktualitātes tūrisma, mārketinga un kultūrvides jomās (ziņo *I.Krēmere*)

I.Krēmere iepazīstina ar tūrisma informācijas punkta un publiskās tirdzniecības pakalpojumu sniegšanas vietu. Šobrīd plānotajā vietā Bebru ielā norit būvdarbi, kurā tiks celts tūrisma informācijas punkts ar publiskās tirdzniecības pakalpojumu sniegšanas vietu. Plānots, ka rudenī tā jau varēs kalpot par mājražotāju un amatnieku pulcēšanās vietu ar iespēju arī viesiem un tūristiem saņemt aktuālo informāciju.

I.Krēmere informē par jauniešu centra un sporta laukuma būvniecību Dreimaņa ielā. Centrs atradīsies novada centrā starp domi, Mārupes Valsts ģimnāziju un Mārupes pamatskolu. Tā būs vieta, kur pulcēties jauniešiem un attīstīt savas idejas. Vieta būs ne tikai kā vieta ēkai, bet arī dažādām

inovācijām. Piemēram, tur ir paredzēta ar saules baterijām aprīkota vieta, kur uzlādēt telefonus. Tāpat tur būs iespējams novietot velosipēdus, toties blakus esošajā siltumnīcā varēs iestādīt un aprūpēt augus, sniedzot iespēju jauniešiem izpausties dažādos veidos.

“Pump Track” velotrasi drīzumā tiks nodota ekspluatācijā, kas ir jauns objekts sporta un aktīvās atpūtas jomā blakus BMX trasei. Trase būs piemērota dažāda vecuma un iemaņu grupām. Trases vidū ir iestrādāts īpašs mākslinieka darbs – milzīgs piena trauks ar karotīti.

Jaunmārupes bērnudārzs “Zīļuks” ir investīcijas izglītības jomā, pieaugot iedzīvotāju skaitam. Bērnudārzs atradīsies tuvumā vairākiem maģistrāliem ceļiem, kas satiekas, vietā, kur paceļas un nolaižas lidmašīnas, radot pirmo vai pēdējo iespaidu. Tādēļ objekts tiek veidots izteiksmīgs un vizuāli pievilcīgs, ne tikai funkcionāls. Šis objekts ir radījis 386 vietas bērnudārza audzēkņiem.

Izglītības jomā iepriekšējos gados ir veikti ieguldījumi Mārupes Valsts ģimnāzijā. Tur ir izbūvēta jauna infrastruktūra ar ergonomisku mācību vidi un laboratorijām, lai skolēniem būtu ērti mācīties.

Mārupes Mūzikas un mākslas skola vēl ir tapšanas stadijā, un tikko ir saņemts atbalsts no Izglītības un zinātnes ministrijas, kas vērtēja šo projektu un deva atbalstu ar Valsts kases aizņēmumu, lai šogad tiktu uzsākta izbūve. Tuvākajā laikā tiks slēgts līgums ar būvnieku, lai nākamajā gadā ēku varētu nodot ekspluatācijā. Papildus tiks veikta piebūve ar esošās ēkas renovāciju, siltināšanu, lai paplašinātu iespējas mācīties un radītu pievilcīgu un modernu, mūsdienu prasībām atbilstošu mācību vidi.

Mārupes pamatskolas jaunais korpus un sporta laukums ir kalpojuši kā papildinošais elements izglītības, sporta un aktīvās atpūtas jomas infrastruktūrai. Papildus ir radītas vietas 500 bērniem. Nosauktās investīcijas – skolas un bērnudārzi – ir tās, kurās Mārupes novada pašvaldība ar savu budžetu katru gadu veido vairāk nekā pusi no šiem ieguldījumiem. Šogad vairāk nekā 60% no budžeta ir novirzīti izglītības jomai.

I.Krēmere stāsta par Medema purva taku. Šobrīd purva taka ir iezīmēta, jo ir panākta vienošanās ar “Rīgas mežiem” par teritorijas izmantošanu. “Rīgas meži” ir ļāvuši pašvaldībai Medema purvā veidot rekreācijas teritoriju. Mārupes novada pašvaldība kopā ar Latvijas Universitāti un citiem Eiropas Savienības valstu partneriem gatavojas kopīgam laipu projektam, lai realizētu plašāku infrastruktūru un iespējas, kur Mārupes novada iedzīvotājiem baudīt brīvo laiku. Jau šobrīd ir iespēja nedaudz izstaigāt purvu. Tur ir arī noteikts marķējums – dzeltens ar baltu, – lai ievadītu cilvēkus pareizajā vietā un viņi varētu aplūkot interesanto dabas vidi.

Šogad ir labiekārtota pāreja pār Dziļnupi. Atpūtas infrastruktūra tika pilnveidota pie LR karavīru piemiņas vietām blakus golfa laukumam “Viesturi”, sadarbībā ar SIA “Rīgas Meži”, pilnveidojot dabas un vēstures izziņas.

Pēdējā gada laikā veloturisms ir kļuvis vēl populārāks un pieprasītāks. Ne velti aptaujās varēja vērot sabiedrības un uzņēmēju viedokli, ka ir nepieciešams attīstīt veloinfrastruktūru, jo cilvēki aizvien aktīvāk vēlas atpūsties un pārvietoties ar velosipēdu. Saistībā ar infrastruktūru velomaršruti noteikti būs viena no nākamās stratēģijas prioritātēm. Savukārt veloturisms nozīmē, ka tiek piedāvātas dažādas iespējas, kā aplūkot sen neredzētus maršrutus, tūrisma un uzņēmējdarbības objektus ar dažādiem interesantiem uzdevumiem. Veloceliņš Rīga-Mārupe ir daļēji izbūvēts. Tas ir celiņš, kas savieno Mārupes ciemu, Vētras ciemu un Jaunmārupes ciemu. Tāpat ir paredzēta celiņa tālākā attīstība kā reģionāla mēroga veloinfrastruktūra, iesniedzot projekta pieteikumu atjaunošanas noturības mehānisma fondā sadarbībā ar Rīgas plānošanas reģionu. Ja šis projekts tiks apstiprināts, tad pēc tam būs iespēja izveidot veloceliņus Jaunmārupē pa Ziedleju ceļu līdz pat Loka ceļam, arī pa Ozola ielu, savienojot jaunās izglītības iestādes. Rīgas pusē ir ļoti liela cerība savienot to ar zaļo veloceļu, tādējādi sekmējot ērtu nokļūšanu Rīgas centrā pa veloceliņiem.

Tāpat I.Krēmere informē par pasākumiem novadā. Ļoti lielu darbu iegula kultūras nams un sabiedriskās attiecības, kā arī izglītības dienests ar jauniešiem, piedāvājot epidemioloģiskajai situācijai atbilstošus pasākumus, paverot iespējas domāt plašākā mērogā, attīstot jaunas idejas un pielāgojoties apstākļiem. Ir iespējams pasākumus realizēt dažādos veidos, piemēram, Mārupes kultūras nama logos tika iekārtotas izstādes. Tāpat arī Lieldienu aktivitātēs ļoti plaši tika izmantotas dažādas iespējas, proti, interaktīvas idejas, izmantojot viedtālruņus varēja piedalīties dažādās akcijās, kas izteikti patika tieši

jaunākiem bērniem un ģimenēm. Tāpat plašu programmu ir iespējams piedāvāt EXIT RĪGA Tūristu dienās 2021, piemēram, veloorientēšanos un autoorientēšanos.

1. Krēmere stāsta par novada muzeja izveidi Švarcenieku muižā. Pagājušajā gadā tika pabeigts projekts, kas noslēdzās vienā no Švarcenieku muižas telpu daļām, kas tika remontētas, piesaistot līdera finansiālo atbalstu kopā ar skaistiem Švarcenieku muižas svētkiem, kopīgi sadarbojoties ar jauniešiem un kultūras namu. Sabiedrības iesaiste viennozīmīgi izpaužas ļoti daudz un dažādos pasākumos: konsultatīvajās padomēs, aptaujās, konkursos, vingrošanā utt. Sabiedrības iesaiste ir arī vērojama projektu konkursa “Mārupe – mūsu mājas” ietvaros, kas tiek realizēts jau sešus gadus. Šobrīd ir apstiprināti ļoti dažādi projekti dažādās jomās: sportā un aktīvajā atpūtā, kultūrā, praktiskajos pasākumos bērniem un jauniešiem, mūzikā u.c.

3. Esošā situācija un diskusija par nozares pakalpojumiem un nākotnes perspektīvām (ziņo *L.Širante, M.Kalvāne, J.Kursiša, Z.Bērziņa*)

3.1. Tūrisms

Z.Bērziņa aicina sanāksmes dalībniekus atbildēt uz ekspress aptaujas jautājumu par tūrismu. Kopumā atbildēja 22 dalībnieki. Uz jautājumu “Vai piekrītat, ka jaunajā novadā ir nepieciešams izveidot arī tūrisma informācijas punktu?” lielākā daļa jeb 21 dalībnieks atbildēja “jā”, taču viens dalībnieks bija noraidošs šajā jautājumā.

L.Širante informē par esošo situāciju tūrisma jomā. L.Širante iepazīstina ar tūrisma objektu skaitu abos novados. Apskates objekti ietver pieminekļus, piemiņas akmeņus, parkus, skvērus, rotaļlaukumus. Mārupes novadā ir 28 apskates objekti, bet Babītes novadā – 23. Pie dabas vērtībām pieder upes, purvi, dižkoki. Mārupes novadā atrodas 14 dabas vērtības, bet Babītes novadā tādas ir 7. Aktīvās atpūtas objekti Mārupes novadā ir gandrīz divas reizes vairāk nekā Babītes novadā. Mārupes novadā lielākais uzsvars ir likts uz zirgu izjādēm. Savukārt Babītes novadā tiek izmantota pieejamā ūdens tilpņu infrastruktūra un tiek veidota atpūta pie ūdens. Naktsmītņu skaits abos novados ir līdzīgs, Mārupes novadā – 14, taču Babītes novadā – 10. Savukārt ēdināšanas iestāžu skaits ir krasi atšķirīgs. Mārupes novadā ir 23 ēdināšanas iestādes, taču Babītes novadā – 4. Šajā kategorijā ietilpst visas iestādes, kas piedāvā ēdināšanas pakalpojumus. Velomaršrutu skaits ir pietiekams abos novados, Mārupes novadā – 11, bet Babītes novadā – 6. Tāpat abos novados ir pieejamas izziņas ekskursijas (Mārupes novadā – 15, Babītes novadā – 5), kā arī telpas semināriem (Mārupes novadā – 2, Babītes novadā – 5).

L.Širante skaidro tūrisma uzņēmēju koncentrāciju abos novados. Atzīmētie objekti ir pieejami “Jāņa sētas” izveidotajā interaktīvajā kartē. Mārupes novadā lielā tūrisma uzņēmēju koncentrācija ir Mārupes ciemā un Tīraines pusē, kā arī Jaunmārupē. Tāpat kādi objekti atrodas arī Skultes ciemā, pie Dzilnupītes. Savukārt Babītes novadā tūrisma uzņēmēju koncentrācija ir lielākoties apkārt Babītes ezeram, kā arī Piņķos, kas ir Babītes novada administratīvais centrs. Uzņēmējdarbība ir cieši saistīta ar infrastruktūru, kas atrodas tieši lielo ceļu tuvumā.

L.Širante iepazīstina ar tūrisma prioritātēm novados. Prioritātes ir ņemtas no esošajām novadu attīstības programmām. Mārupes novadā ir lielāks uzsvars uz tūrisma attīstību, jo Mārupes novadā ir atsevišķs amats – tūrisma organizators, savukārt Babītes novadā ar šiem jautājumiem nodarbojas projektu vadītājs, kas vairāk darbojas uz pašiniciatīvas pamata. Atbalsts būtu nepieciešams tūrisma politikas izstrādē, kas šobrīd neeksistē. Pamatā tiek domāts par tūrisma infrastruktūras sakārtošanu un attīstību Babītē, akcentējot informatīvo struktūru, kas palīdzētu potenciālajam novada viesim un arī iedzīvotājam orientēties novadā. Mārupes novada attīstības programmā ir noteiktas tādas prioritātes kā atpazīstamības un identitātes veicināšana, tūrisma plānošanas un koordinācijas nodrošināšana novadā, tūrisma objektu un infrastruktūras attīstība, saglabājot kultūrvēstures mantojumu, dažādotas novada tūrisma aktivitātes. Savukārt Babītes novadā – uzņēmējdarbības un tūrisma atbalsta politikas izstrāde, tūrisma infrastruktūras sakārtošana un attīstīšana.

Z.Bērziņa dalās ar iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultātiem. Mārupes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas ietvaros tika veikta socioloģiskā aptauja, kurā piedalījās 2550 iedzīvotāji un 391

uzņēmējs. Datu analīzē tika izmantotas 1970 iedzīvotāju un 191 uzņēmēja atbildes. Aptauja norisinājās no šī gada 8. februāra līdz 1. martam. Respondenti tika aicināti norādīt, kuras, viņuprāt, ir novada priekšrocības. Par galvenajām priekšrocībām tika atzītas novada dabas vērtības, ģeogrāfiskais novietojums un izglītības infrastruktūra, bet uzņēmēji kā priekšrocību minēja ceļu tīklu. Tāpat respondentiem tika lūgts arī norādīt prioritārās jomas, kuras vajadzētu attīstīt, nedaudz vairāk kā puse jeb 51% atzīmēja rekreāciju un aktīvo atpūtu. Savukārt 68% respondentu pozitīvi vērtē, parku, skvēru un zaļās zonas pietiekamību, bet tikai 10% respondentu ir neapmierināti ar parku, skvēru un zaļās zonas pietiekamību Mārupes novadā un Babītes novadā.

Z.Bērziņa iepazīstina ar diskusijas jautājumiem: 1) Kā jaunajā Mārupes novadā redzat esošo teritoriju attīstību tieši tūrisma jomā? 2) Kādi tūrisma produkti būtu attīstāmi, lai piesaistītu tūristus Mārupes novada iepazīšanai visa gada griezumā? 3) Kādam jābūt tūrisma piedāvājumam Mārupes novadā, lai to izvēlētos par galamērķi brīvdienām Pierīgā?

A.Locs-Dārznieks norāda, ka pārstāv biedrību "Latvijas Mājražotāji". Saistībā ar mājražotājiem būtu vērts apzināt Babītē esošos mazos ražotājus, amatniekus, apskates saimniecības un sastādīt maršrutu tieši pa šiem ražotājiem, pie kuriem var doties ciemos, vai arī vismaz apkopot vienotā sarakstā, kādas nozares viņi pārstāv, kādus gardumus vai darinājumus ražo. Līdzīgi pēc esošā saraksta Mārupes novada mājas lapā šo sarakstu varētu pilnveidot un atjaunināt apvienotajam novadam.

A.Locs-Dārznieks atgādina, ka iepriekšējās sanāksmēs ir izskanējis priekšlikums veidot gardēžu velomaršrutus un norāda, ka šo ieceri varētu īstenot, neatkarīgi no gadalaika vai pielāgojot sezonai.

E.Dzene atbild, ka, skatoties kartē, novads pēc apvienošanas ir kļuvis savdabīgs, tādēļ viens no svarīgākajiem elementiem ir parādīt to, kāda ir novada kopīgā teritorija, kā tas izskatās un kas ir galvenās aptveramās lietas. Vajadzētu atrast veidu, kā vizuāli ļaut cilvēkiem iepazīt jaunveidojamo novadu. **E.Dzene uzskata**, ka attiecībā uz tūrisma produktiem noteikti ir jāturpina labi iesāktais darbs Mārupes novadā un tajā jāiesaista arī Babītes novads. Tāpat viņa piekrīt idejai par gardēžu velomaršrutu. Savukārt, runājot par tūrisma piedāvājumiem Mārupes novadā, lai to izvēlētos par galamērķi brīvdienām Pierīgā, E.Dzenes ieskatā ir jāturpina iesāktais darbs pie dažādiem veloorientēšanās un autoorientēšanās pasākumiem, jo šobrīd cilvēkiem tas ir sevišķi aktuāli – būt aktīviem, pavadīt laiku ar ģimeni un draugiem.

A.Rozenfelds pauž savu viedokli – ja galamērķis ir tuvu dzīvesvietai, tad visticamāk ir jākoncentrējas uz tādiem galamērķiem, kas ir piemēroti vienas dienas izbraucieniem no dzīvesvietas bez nakšņošanas. Ņemot vērā, ka iedzīvotāju skaits un pieprasījums pieaug, šāda veida aktivitātes, tai skaitā dažādas dabas takas, novadā ir jāveido pēc iespējas vairāk. Tāpat novadā varētu attīstīt slēpošanas trases ziemas sezonām. Ar augstu pieprasījumu ir arī saldūdens pludmales, tādēļ būtu vērts runāt ar uzņēmējiem, kas rok zivju dīķus, par to, ka tur ne tikai ir iespējams audzēt zivis, bet arī var ierīkot pludmales, tādējādi veicinot tūrisma. Ja būs pietiekami daudz galamērķu un tūristu plūsmas, tad arī attīstīsies ēdināšanas pakalpojumu sniegšanas vietas. Velotrasi varētu veidot visā garumā no Mārupes caur Jaunmārupi un Piņķiem līdz pat jūrai.

E.Puncule uzskata, ka tūrisma jomas attīstību noteikti veicinās tūrisma informācijas centra izveide. Šajā centrā varētu strādāt cilvēks, kas ir apveltīts ar mārketinga zināšanām, kas dotu lielu atbalstu Mārupes novada komunikācijas speciālistiem, vienlaikus veicinot sadarbību, popularizējot un komunicējot novada tūrisma jomu. Pēc novada apvienošanas vajadzētu aicināt gan Mārupes, gan arī Babītes iedzīvotājus apceļot vienam otra teritorijas. Novadā vajadzētu attīstīt neparastus, interesantus, unikālus un atšķirīgus vides objektus. Šajā sakarā varētu rīkot konkursu, aicinot iedzīvotājus iesniegt savas idejas un skices. Saistībā ar tūrisma piedāvājumu Mārupes novadā galvenais akcents ir Rīgas tuvums un dabas pieejamība, tādēļ būtu svarīgi uzrunāt Rīgas iedzīvotājus par laika pavadīšanas iespējām apvienotajā Mārupes novadā. Tāpat E.Puncule piekrīt idejai par maršrutu veidošanu ģimenēm bez nakšņošanas vajadzībām.

R.Skujeniece min, ka svarīgi būtu izstrādāt mehānismu, lai varētu noteikt, kādas ir tūristu plūsmas (skaits) Mārupes novadā. Tāpat **R.Skujeniece ierosina** domāt par intermodāliem piedāvājumiem, proti, izveidot piedāvājumu, kā, nokļūstot uz punktu A, pēc tam var no punkta A nokļūt uz citiem punktiem un ar kādu transporta veidu. Cilvēkus ļoti piesaista skatu torņi, tādēļ būtu

vērta padomāt un attīstīt šādas iespējas. Tāpat šobrīd īpatnēji populāra ir kūdra, kas ir dažādā ziņā radošs materiāls, ar to var daudz ko darīt un no tās var daudz ko veidot. Tādēļ būtu svarīgi domāt par to, ko no kūdras varētu veidot, piemēram, labirintus vai spēļu laukumu bērniem.

S.Savickis piebilst, ka saistībā ar kūdru ir jābūt uzmanīgiem, jo Eiropas Savienības jaunais regulējums principā liek ierobežot dažādas darbības ar kūdru, vairāk gan ražošanas izpratnē, bet pastāv iespēja, ka tās izmantošana varētu būt ierobežota arī kā tūrisma elements. Tāpat S.Savickis norāda, ka iepriekš arī ir runāts par to, kas vispār ir tūrisms pašvaldības izpratnē – vai uz novadu tiek aicināti citi cilvēki vai arī tas tiek darīts pašam novadam, proti, nodrošinot novada iedzīvotājiem brīvā laika pavadīšanas iespējas u.tml. Ja tūrisma objekti tiek veidoti pašiem novada iedzīvotājiem, tad S.Savicka ieskatā labiekārtošana būtu jāveic visam, ko vien var labiekārtot, ņemot vērā finansiālos aspektus. Respektīvi – sakopt savu novadu tā, lai visiem iedzīvotājiem būtu prieks tur dzīvot un atrasties. Tādējādi varētu iekārtot purva laipas, veloceliņus, dažādus vēstures piemiņas objektus utt. Taču, raugoties uz tūrismu, kā ietvaros tiek aicināti pēc iespējas vairāk cilvēku no citiem novadiem un pilsētām, kā arī no ārzemēm, tad pie dažādiem objektiem ir jāizvieto arī papildus elementi, ar kā palīdzību būtu iespējams arī nopelnīt naudu, piemēriem, nelieli kioski pie laipu takām u.tml. Šajā gadījumā no tūristiem novadā vajadzētu ieplūst naudai.

I.Jasinskis stāsta, ka viņa ieskatā Medema purvs būtu jāveido kā parks, piemēram, kā Mežaparks, ar dažādām aktivitātēm dažādām cilvēku vecuma grupām. I.Jasinskis norāda, ka viņam kā uzņēmējam nākotnes attīstības plānos ir piesaistīt kemperus vai ārzemju tūristus, kas palīdzētu pilnveidoties novada mazajiem ražotājiem. I.Jasinskis piekrīt S.Savickim, ka tūrismam ir jābūt pelnošam.

P.Pikše norāda, ka ir jāturpina sadarbība ar “Rīgas mežiem”, ko jau Mārupes novads ir iesācis, un jāattīsta pastaigu takas un iesāktais Medema purva projekts.

R.Tučs piekrīt A.Rozenfeldam par veloceliņu nepieciešamību, jo ar esošajiem veloceliņiem nav gana, tādēļ būtu jāattīsta papildus veloceliņi, kas vestu uz kādiem tūrisma objektiem. Pie tūrisma produktiem ir jāuzsver mājražotāji un, iespējams, jāaicina mājražotājus rīkot atvērtās durvju dienas, lai arī cilvēki no Rīgas apkārtnes būtu ieinteresēti atbraukt.

Z.Bērziņa aicina sanāksmes dalībniekus savus viedokļus un priekšlikumus iesūtīt “ZOOM” čatā.

3.2. Kultūrvide

Z.Bērziņa aicina sanāksmes dalībniekus aizpildīt ekspress aptauju par kultūrvidi. Kopumā atbildēja 22 dalībnieki. Uz jautājumu “Vai jaunajā novadā būtu nepieciešama jauna brīvdabas kultūrvides vieta pasākumu veidošanai?” lielāka daļa jeb 20 dalībnieki atbildēja “jā”, taču 2 dalībnieki noraidījuši šādu nepieciešamību.

M.Kalvāne iepazīstina ar kultūrpolitikas attīstības virzieniem. Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2021.-2027. gadam virziens “Dzīves kvalitāte” ietver arī plašāku publisko pakalpojumu pieejamību, augstāku kvalitāti un efektivitāti palīdz īstenot mērķtiecīga sadarbība, tai skaitā attīstības centru tīklošanās mehānismi, integrēta pilsētu, to funkcionālo ietekmes zonu un lauku kooperācija, kopīgi ilgtspējīgas mobilitātes projekti un publiskā-privātā partnerība. Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam “Kultūrvalsts” ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas nosaka valsts stratēģiskos mērķus, prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus kultūrpolitikas jomā laika posmam no 2021. līdz 2027. gadam. Pamatnostādnes nodrošina nozares politikas pēctecību, balstoties uz kultūrpolitikas pamatnostādņu 2014.-2020. gadam “Radošā Latvija” īstenošanas gaitā sasniegto progresu, un detalizētāk izvērs Nacionālajā attīstības plānā 2021.-2027. gadam noteiktos rīcības virzienus un uzdevumus kultūrpolitikas jomā.

M.Kalvāne turpina par kultūrpolitikas prioritātēm. Viena no prioritātēm ir sabiedrībai pieejams kultūras piedāvājums un kultūras pakalpojumu pieejamība. Tāpat jānodrošina aktīva sabiedrības kultūras līdzdalība – iespēja iesaistīties. Prioritāte ir arī kultūras un radošo nozaru ilgtspējīga attīstība – priekšnosacījumi attīstībai visām kultūras apakšnozarēm, infrastruktūras un metriāltechniskās bāzes attīstība, iespēja profesionāli strādāt. Svarīga ir arī talantu ataudze un kultūras

darbinieku profesionālā izaugsme – izglītība, kultūrizglītība, mūžizglītība. Vienlaikus ar pamatnostādņu izstrādes procesu notiek darbs pie atsevišķu kultūras un radošo nozaru stratēģijām 2021.-2027. gadam, kurās tiks izvirzīti kultūrpolitikas mērķiem un uzdevumiem pakārtotie katras atsevišķās kultūras apakšnozares specifiskie mērķi, attīstības virzieni un prioritārie uzdevumi.

M.Kalvāne informē par kultūrpolitikas apakšnozarēm. Kultūrpolitikas pamatnostādnes ir: arhitektūra, dizains, vizuālā māksla, kino, teātris, dejas, mūzika, populārā mūzika, kultūras norises, literatūra un grāmatniecība, arhīvi, bibliotēkas, muzeji, nemateriālais kultūras mantojums, dziesmu un deju svētki, kultūras pieminekļu aizsardzība, kultūrizglītība. Savukārt Mārupes novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas ietvaros būtu jāpievērš uzmanība vizuālajai mākslai, teātrim (amatierteātrim), dejām, mūzikai, kultūras norisēm, bibliotēkām, muzejiem, nemateriālajam kultūras mantojumam, Dziesmu un deju svētkiem (novada nozīmes), kultūras pieminekļu aizsardzībai, kultūrizglītībai.

M.Kalvāne iepazīstina ar esošajiem kultūrvides objektiem. Mārupes novadā atrodas vairāk kultūrvides objektu, nekā Babītes novadā. Tāpat šobrīd abos novados daļu no kultūras pakalpojumiem sniedz izglītības iestādes, īpaši attiecībā uz tādiem kultūras pakalpojumiem kā dejas un mūzika. Rezultātā var secināt, ka novadā kultūras iestādes nemaz tik daudz nav. Mārupē ir viens kultūras nams, Piņķos atrodas kultūrizglītības centrs (kas principā ir apvienots ar Babītes mūzikas skolu) ar filiāli Spuņciemā. Mārupē atrodas viena bibliotēka, savukārt Babītes novadā atrodas Babītes novada bibliotēka Piņķos un Babītē. Tāpat šajā teritorijā nav īpaši daudz kultūras pieminekļu. Nozīmīgākie valsts līmenī ir Piņķu baznīca un Annas baznīca. Jāvērš uzmanība, ka Annas baznīca šobrīd kā kultūras objekts nav izmantota. Mārupes novadā atrodas Rīgas Aviācijas muzejs, taču tam ar steigu ir jāmeklē jauna atrašanās vieta, attīstoties lidostas teritorijai un uzsākot dzelzceļa "Rail Baltica" būvniecību. Šim jautājumam ir jāpievērš lielāka uzmanība, jo bez kultūrvides objektiem tūrisms nebūs pilnvērtīgs.

Z.Bērziņa iepazīstina ar diskusijas jautājumiem: 1) Vai jaunveidojamā Mārupes novada teritorijā ir nepieciešams jauns / kopīgs Kultūras centrs? Kāds būtu šī centra optimālākais izvietojums un piedāvāto kultūras pakalpojumu grozs? 2) Vai novadā ir nepieciešams izveidot novadpētniecības muzeju / izstāžu zāli / vizuālās un lietišķās amatiermākslas centru?

I.Dūduma uzskata, ka, protams, jaunajā Mārupes novadā ir vajadzīgs multifunkcionāls kultūras centrs. Vārdā "multifunkcionalitāte" jau ir ietverta kvalitatīvā un profesionālā mākslas izstāžu zāle, lai tur varētu izstādīties arī profesionālie mākslinieki. Nav noslēpums, ka Latvijā, uzceļot jaunu kultūras centru (piemēram, kultūras centrs "Ulbrokas pērle"), šajā telpā uzreiz var notikt liela apjoma pasākumi un projekti, ko piedāvā Latvijas koncerti un dažādi privātie producenti. Tā kļūst par pavisam citu elpu, palielinot iespēju celt apgriezienus. Savukārt pie kultūras pieminekļiem var pieskaitīt arī Mārupes Kultūras namu, kam nākamajā gadā ir gaidāma 80 gadu jubileja. Apvienojoties diviem lieliem novadiem, kuriem ir līdzvērtīgas 200 m² zāles, protams, steidzīgi kā par pirmo prioritāti ir jādomā par brīvdabas estrādi jeb koncertzāli, multifunkcionālo kultūras centru, vizuālās un lietišķās amatiermākslas centru. **I.Dūduma uzskata,** ka attīstītā novadā kultūra un tūrisms iet roku rokā, respektīvi, ja cilvēki tiek aicināti apmeklēt Mārupi, tad attiecīgi pie kāda tūrisma objekta ir jāpievieno konkrēta tematika, piemēram, bērnu rīti, koncerti, pikniki, gardēžu ceļš, brīvdabas sētas, purva takas u.tml. Tādēļ visi šīs sanāksmes laikā izskanējušie jautājumi būtu jārisina un jāskatās kompleksi, neatdalot kultūru un tūrisma. Tāpat I.Dūduma saredz, ka novadā strādā profesionāli gidi ar izstrādātiem ekskursiju maršrutiem (pa novadu un purva takām, pie uzņēmējiem utt.). Tāpat fotoorientēšanās un autoorientēšanās, kas novadā jau ir notikušas daudzus gadus, ir pierādījušas, ka tas ir pieprasīti, un to ir nepieciešams izstrādāt un attīstīt vēl kvalitatīvākā līmenī.

D. Štrodaha piekrīt, ka ir nepieciešams jauns / kopīgs kultūras centrs. Covid-19 izraisītie apstākļi pēdējā pusotra gada laikā pierādīja, ka iedzīvotājiem ir svarīgi kustēties un atrasties brīvā dabā. Tādēļ būtu jāizstrādā papildus veloceliņi, arī tāds, pa kuru būtu iespējams nokļūt līdz jūrai. Savukārt, runājot par gidiem, D.Štrodaha iesaka izvērtēt iespēju izveidot Mārupes novada aplikāciju, kurā digitālā veidā būtu pieejami dažādi maršruti un apraksti par dažādiem apskates, kultūrvides un tūrisma objektiem.

K.Tirzītis norāda, ka šāds jauns kultūras centrs, kā arī aktīva kultūras dzīve ir nepieciešama jaunajā novadā. Par piemēriem var ņemt Jūrmalas izstāžu centrus.

I.Dūduma piebilst, ka sen jau ir domāts par brīvdabas izstāžu zāli, ko būtu iespējams ierīkot Jaunmārupes dabas parkā un Švarcenieku muižas parkā. Taču vispirms šajos parkos ir jāveic labiekārtošanas darbi, lai tur patiešām varētu izvietot brīvdabas gleznas līdzīgi kā Baldonē. Diemžēl šobrīd situācija ir bijusi drūma, jo izliktie darbi nakts laikā ir tikuši izdemolēti.

A.Rozenfelds domā, ka priekšroka jādod nevis kultūras patērētājiem, bet gan kultūras radītājiem. Respektīvi, lemjot par kultūras infrastruktūras jautājumiem, prioritāte būtu novada iedzīvotājiem un pašdarbības kopām. Jādomā būtu tieši par tām jomām, kurās iedzīvotāji visvairāk iesaistās, lai tiem iedzīvotājiem, kuri vēlas radīt kultūru, tiktu šādas iespējas dotas. Savukārt attiecībā uz kultūras patēriņu jārēķinās ar to, ka Rīga atrodas ļoti tuvu un tā ir liela konkurence. Tāpēc nav tik vienkārši sagaidīt Mārupes novadā tik lielu iesaisti un apmeklējumu dažādos pasākumos un aktivitātēs. Plašiem brīvdabas pasākumiem piemērota vieta ir pie Jaunmārupes ūdens torņa. Tāpat A.Rozenfelds stāsta, ka novadā ir piedzīvojis ļoti skaistus koncertus ar Latvijā plaši pazīstamiem māksliniekiem, taču apmeklētība ir bijusi apkaunojoši zema. Savukārt saulrieta koncertā pie "JIP Mārupīte" ir uzstājušies neatpazīstami mākslinieki, bet skatītāju ir bijis ļoti daudz, jo tajā gadījumā ir domāts par ļoti daudz un dažādiem aspektiem, tai skaitā infrastruktūru, mārketingu un skatītāju piesaisti. Respektīvi, pašvaldības rīkotajos pasākumos mārketingu mākslinieku iesaistei ir bijis augstākā izpildījumā, nekā mārketingu apmeklētāju piesaistei. Iespējams, ka ir nepieciešams vēl kāds uzņēmējs, kas šādus pasākumus varētu rīkot.

E.Dzene norāda, ka daļēji piekrīt A.Rozenfelda teiktajam. Tuvums Rīgai ir novada gan ieguvums, gan arī zaudējums. Ir jāspēj atrast balanss starp īpašo, kāpēc cilvēkam vajadzētu kultūras pasākumus apmeklēt tieši Mārupes novadā, nevis braukt tajos piedalīties Rīgā. Pasākumiem, kurus organizē novads attiecībā pret tiem, kurus rīko komercuzņēmums, ir ļoti lielas atšķirības. Novads vienmēr domās par saturu un pasākuma īpašo kvalitāti. Savukārt patērētājam bieži vien vajag, kādas citas nepieciešamības, piemēram, dzērienu un uzkodu bufeti. E.Dzenes ieskatā kultūras telpai ir jābūt vērsta uz pašiem novadniekiem, respektīvi, kultūras telpa attīsta un nodrošina novadnieku iespēju darboties, nevis tā ir telpa, kas nodrošina izklaidi.

E.Puncule piekrīt gan A.Rozenfelda, gan arī E.Dzenes sacītajam. Tāpat arī viņa piekrīt I.Dūdumai, ka ir jāskata kopaina, kas līdz šim, iespējams, ir bijis klupšanas akmens, ka kultūras nozarei un mārketinga vienam otru jāatbalsta. Viennozīmīgi, ka kultūras patēriņa paradumi rāda, ka cilvēkiem, kuri ir pārcēlušies no dzīves galvaspilsētā uz Mārupi, šķiet, ka viss atrodas vienuviet, līdz ar to nav arī šķērslis aizbraukt uz Rīgas centru. Izveidojot multifunkcinālo kultūras centru, tas sniegtu plašas autostāvvietas iespējas, kā arī sekmētu ērtu nokļūšanu un kvalitatīvu laika pavadīšanu. Iespējams, ka tas būtu veids, kā rosināt ne tikai Mārupes un Babītes iedzīvotājus palikt novadā, bet arī piesaistītu arī Rīgas iedzīvotājus. Taču Mārupes Kultūras centrs, iespējams, ka varētu būt vēstures elpas nesējs, kur tiek apkopota vēstures informācija. Savukārt Biznesa vēstniecībā ļoti bieži ir viesojušies mākslinieki, nereti arī ir notikušas izstādes, kas arī liecina par izstāžu zāles nepieciešamību novadā.

Z.Bērziņa aicina sanāksmes dalībniekus savus viedokļus un priekšlikumus iesūtīt "ZOOM" čatā.

3.3. Mārketingu

Z.Bērziņa aicina sanāksmes dalībniekus aizpildīt ekspress aptauju par mārketingu. Kopumā uz abiem jautājumiem atbildēja 18 dalībnieki. Uz jautājumu "Vai jaunveidotajam novadam būtu nepieciešams veidot citu/jaunu identitātes zīmi?" lielākā daļa jeb 13 dalībnieki uzskata, ka ir nepieciešams veidot citu/jaunu identitātes zīmi, taču 4 dalībnieki atbildēja "nē". Uz otro jautājumu "Vai atbalstāt preču zīmes izveidošanu novada amatniekiem un mājražotājiem?" lielākā daļa jeb 14 dalībnieki atbildēja "jā", taču 4 dalībnieku atbildes bija noraidošas.

J.Kursīša ziņo par novada identitātes zīmi. Gan Mārupes novadam, gan arī Babītes novadam ir spēcīgi simboli, kas ir iekļauti arī abu novadu ģerboņos. Mārupes novadā tas ir četrlapu āboliņš, taču Babītes novadam ir rododendru zieds. Līdz ar to tas ir izaicinājums tālāk domāt par to, kā izskatīsies un tiks pozicionēts apvienotais novads. Jāuzsver, ka arī saukļi un izceltie vārdi abiem novadiem ir dažādi. Tāpat ir aktuāls jautājums, vai un kāda tiek izlikta novada robežzīme. Tāpat arī izaicinājums ir

iedzīvotāju ID kartes – svarīgi ir izprast, vai tās būtu vajadzīgs ieviest. Iespējams, ka iedzīvotāju ID kartes varētu tikt radītas un uzturētas digitālā veidā. Preču zīme sasaistās ar plānoto tūrisma informācijas punktu. Viens no galvenajiem uzdevumiem, kas izriet no projekta, ir mājražotāju preču tirdzniecība. Būtiski būtu saprast, kā tiktu pozicionēti Mārupes novada mājražotāji. Esošā Mārupes novada talismanu pēc savas iniciatīvas ir veidojusi pašvaldības darbiniece. Talismans simbolizē zaļo vidi, uz ko arī apvienotais novads turpmāk orientēsies, tādēļ tas varētu raksturot gan esošo Mārupes novadu, gan arī Babītes novadu.

J.Kursiša iepazīstina ar mobilo aplikāciju “Mana Mārupe”. Aplikācijas izveidei tika izsludināts konkurss, un šobrīd notiek iesniegto piedāvājumu vērtēšana. Plānots, ka drīzumā aplikācija būs pieejama lietošanā gan iedzīvotājiem, gan uzņēmējiem, gan arī viesiem. Lietotne ir visaptverošs saziņas un informācijas rīks iedzīvotājiem un novada viesiem. Tajā ir pieejama informācija par novada jaunumiem, iespēja paust savu viedokli, ierosināt uzlabojumus pašvaldības piedāvātajos pakalpojumos un nodrošinātajā infrastruktūrā. Sadarbībā ar vietējiem uzņēmējiem iekļauj aktuālus piedāvājumus iedzīvotājiem un viesiem. **Tāpat J.Kursiša norāda**, ka pēdējā laikā tiek saņemti ļoti daudz zvani no uzņēmējiem, kuri vēlētos novadā ierīkot ātrās ēdināšanas treilerus. Šī ir saskatāma kā sadarbības iespēja starp pašvaldību un ēdināšanas pakalpojumu sniedzējiem, tādēļ, paredzot dažādu dabas taku izbūvi, varētu jau savlaicīgi arī iezīmēt vietu ēdināšanas pakalpojumu un citu pakalpojumu sniegšanai.

Z.Bērziņa dalās ar iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultātiem. Aptaujas ietvaros uzņēmēji tika aicināti minēt iespējas, ko novads varētu darīt, lai vēl vairāk atbalstītu uzņēmējdarbības attīstību, un starp minētajām atbildēm bija kopīgas preču zīmes / zīmola izstrādāšana, vienota tūrisma piedāvājuma attīstība.

Z.Bērziņa iepazīstina ar diskusijas jautājumiem: 1) Vai jaunveidotajam novadam būtu nepieciešams veidot citu / jaunu identitātes zīmi? Kas būtu jāņem vērā šīs zīmes veidošanā? 2) Kā Jūs vērtējat līdzšinējās pašvaldības veiktās mārketinga aktivitātes? Kas būtu jā dara / jāveic citādāk, lai tās dotu rezultatīvākus rādītājus? 3) Kādas Jūs redzat turpmākās mārketinga aktivitātes, kam vajadzētu likt īpašu akcentu no pašvaldības puses, ņemot vērā AT reformu?

R.Skujeniece piebilst, ka ir jaunveidotajam novadam vajadzīga jauna identitāte, kas nebūtu saistīta ar tik konkrētām lietām. Savukārt attiecībā par vienojošu ražotāju preču zīmi R.Skujeniece iesaka izvērtēt tā nepieciešamību, un vai pašu pazīstamo ražotāju zīmols un produkti nebūs spēcīgāki par kopējo novada zīmes izcelšanu. **Tāpat R.Skujeniece norāda**, ka caur novada aplikāciju varētu ļoti labi apstrādāt mērķa auditorijas. Vairāk būtu jāstrādā nevis ar abstraktu reklāmu, bet gan jāizmanto iespējas ar cilvēkiem runāt personīgi caur aplikācijām un citiem digitālā mārketinga risinājumiem. R.Skujeniece norāda, ka viņai patīk prezentācijā esošais M burta piemērs kā novada logo.

S.Savickis norāda, ka šeit ir ļoti svarīgi saprast tāpat kā tūrisma jomā, uz kuriem šīs aktivitātes ir vērstas – uz iekšpusi vai ārpusi. Svarīgāk laikam šajā jautājumā būtu celt novada kopējo pašlepnumu no esošo iedzīvotāju, ražotāju, mājražotāju puses. Tādā pat veidā būtu arī jāizvērtē līdzšinējās veiktās mārketinga aktivitātes, proti, izprotot, uz ko tās ir bijušas vērstas.

E.Dzene uzskata, ka ir jāveido jauna novada identitātes zīme, jo ir jāaptver ieguldītais darbs gan Mārupes novadā, gan arī Babītes novadā. Tāpat arī E.Dzene norāda, ka viņai patīk prezentācijā esošais “M” burta piemērs kā novada logo. Viņasprāt, grafiski tīrs materiāls palīdzēs šo zīmi iznest plašākai auditorijai, integrējot to dažādos materiālos u.tml. **E.Dzene uzskata**, ka ir jāatrod balanss starp to, kurai mērķa grupai tiek veiktas tūrisma un mārketinga aktivitātes. Respektīvi, jaunajam, apvienotajam novadam būs jāmeklē veidi, kā likt gan Mārupes, gan Babītes iedzīvotājiem lepoties ar piederību jaunveidotajam novadam. Tādēļ iekšējais mārketingas būs tikpat svarīgs, kā uz āru vērstais mārketingas. Tādēļ ir jārod balanss, jo ar vienu ziņu un mērķi nebūs iespējams strādāt ar abām pusēm. E.Dzene kā prioritāti izvirzītu patikas veicināšanu esošajos iedzīvotājos pret jaunveidoto novadu. Mārketingam sākotnēji, viņas ieskatā, būtu jābūt vērstam uz to, lai iedzīvotāji sāktu lepoties ar savu novadu, taču caur to pēc tam plašākās robežās stāstīt par to, kas ir jaunais Mārupes novads. E.Dzene šī brīža mārketinga aktivitātes vērtē kā ļoti daudzveidīgas un dažādas, reizēm šķiet, ka gribēts vairāk, nekā vajadzētu. Viņasprāt, ir jāsasniedz vispirms viens mērķis, pēc kura attiecīgi sekot citu mērķu

izpildīšana. Vispirms ir jāsaprot, kāds ir sākuma mērķis, proti, vispirms visas aktivitātes virzīt uz novada iekšieni vai tomēr uz āru.

I.Krēmere komentē esošo Mārupes novada zīmi. Veidojot jauno identitātes zīmi, tika piesaistīti profesionāļi, kā arī komisijas žūriju. Tāpat tika iesniegtas tuvu pie simts idejām. Taču diemžēl profesionāļu vērtējums netika ņemts vērā, jo tas tika nodots vērtējumā deputātiem, kas bija sava veida kļūda. Pēc tam tikai nācās saskarties, kā strādāt ar zīmola identitātes konkrēto objektu. Nākotnē būtu jānodala profesionāļu vērtējums no tautas vērtējuma. I.Krēmere piekrit, ka novadam ir jāveido jauna identitāte.

I.Dūduma uzskata, ka pirmajam akcentam ir jābūt vērstam uz patriotismu, proti, iedzīvotāju pašlepnumu par vietu, kurā viņi dzīvo. I.Dūduma norāda, ka pēdējo desmit gadu laikā ļoti daudz rīdzinieku brauc uz Mārupi un piedalās Līgo svētku svinībās, koncertos, zaļumballēs un apmeklē teātra izrādes.

P.Pikše norāda, ka izvēloties par novada zīmi "M" burtu, tiks izcelts tieši Mārupes novads. Tādēļ viņš aicina padomāt par to, kā novada zīmē arī iesaistīt Babītes novadam raksturīgu pieredzi.

D. Štrodaha piekrit P.Pikšes izteiktajam viedoklim, ka identitātes zīmei ir jāveicina saikne arī ar Babītes novadu. Tam, protams, nevajadzētu būt ziedu motīvam, taču ir jārod veids, kā identitātes zīmē iekļaut abu novadu rakstura elementus.

4. Diskusija par sabiedrības līdzdalības iesaistes veidiem un instrumentiem (ziņo Z.Bērziņa)

Z.Bērziņa aicina sanāksmes dalībniekus aizpildīt ekspress aptauju. Kopumā atbildēja 16 dalībnieki. Uz jautājumu "Vai pēc AT reformas konsultatīvās padomes organizēt atsevišķi pa pagastiem (Sala, Babīte, Mārupe), vai visam novadam kopā?" 15 dalībnieki norādīja, ka konsultatīvās padomes būtu organizējamas kopā, taču tikai viens dalībnieks uzskata, ka tās vajadzētu rīkot atsevišķi.

Z.Bērziņa informē par Mārupes novada un Babītes novada sabiedrības līdzdalības iespējām. Mārupes novadā darbojas konsultatīvās padomes. Taču Babītes novadā šādas padomes nav. Abos novados tiek realizēti līdzīgi konkursi, proti, "MĀRUPE – MŪSU MĀJAS", kurā novada iedzīvotājiem ir iespēja iesniegt projekta ideju sava novada un novadnieku dzīves uzlabošanā, taču Babītes novadā – "Ģimenei. Videi. Izaugsmei Babītes novadā". Tāpat tiek organizēti dažādi projekti, līdzdalība plānošanas dokumentu izstrādē, publiskās apspriešanas, kā arī aptaujas. Mārupes novadā darbojas piecas konsultatīvās padomes: tūrisma un mārketinga konsultatīvā padome, sporta un aktīvās atpūtas konsultatīvā padome, izglītības un jaunatnes konsultatīvā padome, uzņēmējdarbības atbalsta konsultatīvā padome, kultūrvides konsultatīvā padome. Padomju mērķis ir sekmēt koordinētu un saskaņotu nozaru attīstību Mārupes novadā, nodrošinot vienmērīgu nozaru izaugsmi un veicinātu iesaistīto institūciju, uzņēmēju, sabiedrisko organizāciju, sabiedrības iesaisti lēmumu pieņemšanas procesā. Konsultatīvās padomes tiek sasauktas vidēji 3–4 reizes gadā.

Z.Bērziņa dalās ar iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultātiem. Respondentiem tika lūgts atbildēt uz jautājumu par līdzdarbību kādā no biedrībām vai nodibinājumiem, kas saistīti ar novada attīstību vai sabiedrisko aktivitāšu organizēšanu novadā. Lielākā daļa jeb 69% respondentu norādīja, ka nevēlētos līdzdarboties. 22% norādīja, ka neiesaistās šādās aktivitātēs, bet vēlētos kādā no šādām organizācijām iesaistīties. Tikai 8% atbildēja, ka viņi jau līdzdarbojas šādās aktivitātēs un biedrībās. Respondenti tika aicināti arī atbildēt uz jautājumu, vai viņi līdzdarbojas sava novada attīstībā vai sabiedriskajās aktivitātēs novadā. 30% no respondentiem nav izmantojuši iespēju piedalīties novada attīstībā, bet apsver to izmantot. 21% no respondentiem savu viedokli par novada attīstību paūž elektroniski, piemēram, "Facebook", "Twitter", e-pastā u.c. 13% piedalās dažādās apkaimju aktivitātēs, bet 17% nav izmantojuši iespēju un domā, ka tuvākajā laikā to neizmantos. Rezultāti liecina, ka lielākā daļa respondentu gan Mārupes novada, gan Babītes novada iedzīvotāji, uzskata, ka viņiem kā iedzīvotājiem ir nelielas iespējas ietekmēt pašvaldības lēmumus, Mārupes novadā – 50%, Babītes novadā – 52%. 33% Babītes novada iedzīvotāji uzskata, ka nespēj ietekmēt pašvaldības lēmumus, kā arī tāpat uzskata 28% Mārupes novada iedzīvotāji. Neliela daļa, Mārupes novada iedzīvotāji – 19%, Babītes novada iedzīvotāji – 11%, uzskata, ka pašvaldība ņem vērā viņu kā novada iedzīvotāju viedokli un vajadzības.

Z.Bērziņa iepazīstina ar diskusijas jautājumiem: 1) Kādai, Jūsaprāt, būtu jābūt sabiedrības līdzdalības iesaistes veidiem un formai? 2) Kāds, Jūsaprāt, būtu labākais iesaistes veids ilgtermiņā? 3) Vai būtu nepieciešams arī turpmāk organizēt konsultatīvās padomes? Ko būtu nepieciešams mainīt šo padomju saturā, uzdevumos, izpildījumā utt.? Vai būtu nepieciešams veidot kādu jaunu konsultatīvo padomi, piemēram, vides un infrastruktūras konsultatīvo padomi?

A.Locs-Dārznieks uzskata, ka attālināto sanāksmju veids būtu saglabājams arī turpmāk, tādējādi sanāksmes ir vieglāk plānot, kā arī apmeklēt.

E.Puncule norāda, ka tomēr vairāk atbalsta klātienē tikšanās. Apvienojot novadus, būtu ļoti vērtīgi gan iepazīt jaunā novada teritorijas un objektus, gan arī cilvēkus. E.Puncule ierosina mērķtiecīgi veicināt dalībnieku praktisko iesaisti. Konsultatīvās padomes notiek 3–4 reizes gadā, kas ir tikai diskusijas noteiktajos laikos. Turpmāk starposmos varētu organizēt arī tematiskās grupas, kurās varētu iesaistīties aktīvākie konsultatīvo padomju locekļi.

S.Savickis piekrīt E.Puncules izteiktajam viedoklim. Ja būtu formāts, kā ietvaros konsultatīvās padomes palīdzētu pie konkrētu jautājumu izstrādes pašvaldībai, tad tas varētu mainīt arī līdzšinējo sadarbības modeli. S.Savickis norāda, lai gan tiešsaistes formāts sanāksmēm ir ļoti ērts un viegli pieejams, tomēr cilvēki ir sabiedriskas būtnes, kā arī ir veikti pētījumi, kas pierāda, ka klātienē pieņemti lēmumi, ir veiksmīgāki. Šī iemesla dēļ būtu jāparedz arī klātienē sanāksmes.

E.Dzene uzskata, ka lietas būtību nemaina tas, vai padomes sēdes notiek klātienē vai attālināti. Savukārt attiecībā par pašu konsultatīvo padomju darbu būtu nepieciešama lielāka praktiskā iesaiste, respektīvi, pēc diskusijām būtu jāseko arī konkrētam darbam un aktivitātēm.

R.Skujeniece piekrīt, ka praktiskais aspekts ir ļoti svarīgs. Tāpat būtiski ir saprast, kā diskusiju laikā apspriesto ieviest arī dzīvē, rodot praktisko pienesumu un ilgtspējīgumu. Padomes locekļiem vajadzētu izbraukt velomaršrutus, apmeklēt konkrētus objektus, piedalīties pasākumos, lai par to sniegtu savu redzējumu un vērtējumu, kas varētu veicināt piesaisti pie lēmumu pieņemšanas.

I.Dūduma norāda, ka ekspress aptaujā vajadzēja ieviest arī atbilžu variantu “kā kuru reizi”, jo, iespējams, ka dažos jautājumos katram ciemam vajadzētu rīkot atsevišķas konsultatīvās padomes. Tāpat arī viņas skatījumā būtu svarīgi, ka no konsultatīvo padomes locekļu darba tiktu veicināts arī praktiskais pienesums.

R.Tučs piebilst, ka labprāt iesaistītos praktiskajā padomes darbā, kā arī dažādu citu pasākumu un projektu attīstībā.

5. IAS sabiedrības līdzdalības pasākumi (ziņo Z.Bērziņa, G.Zadovskis)

Z.Bērziņa ziņo, ka šis bija pēdējais ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādes ietvaros rīkotais sabiedrības līdzdalības pasākums. Iedzīvotāji vēl līdz 31. maijam ir aicināti iesniegt arī rakstiskus priekšlikumus, rakstot uz marupe@marupe.lv vai dome@babite.lv vai iesūtot tos rakstiskā formātā kādā no novadu domēm.

G.Zadovskis informē par interaktīvo aktivitāti “Mana ideālā dzīvesvieta”. Mārupes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.-2034. gadam ietvaros ir izstrādāts rīks, kas ļauj iedzīvotājiem atzīmēt viņiem interesējošos objektus vai pakalpojumus un to novietojumus, tādējādi veidojot kopīgo ideālo dzīvesvietu. Informācija ir pieejama Mārupes novada un Babītes novada mājas lapās, kā arī citos komunikāciju kanālos. G.Zadovskis izrāda, kā strādā interaktīvais rīks.

6. Kopsavilkums (ziņo I.Krēmere)

I.Krēmere apkopo diskusiju laikā izskanējušās idejas. Tūrisma jomā ir jāpievērš uzmanība mājražotājiem un amatniekiem, kā arī jāveicina lokālā tūrisma veidošanās. Noteikti jāturpina dažādas ārtelpas aktivitātes. Tūrisma informācijas centrs ir jāveido kā galvenais centrs tūrisma popularizēšanai. Tāpat ir nepieciešams vairāk attīstīt vides objektus, kā arī veloceļu infrastruktūru. Kultūrvidei ir nepieciešams multifunkcionāls kultūras centrs. Kultūrvidei iet roku rokā ar tūrismu. Kultūrtelpai ir jāattīsta novada iedzīvotāju iespējas iesaistīties un darboties, jāveido kopiena kopā ar tūrismu un mārketingu. Savukārt mārketingu ir būtiska lieta, pie kuras turpmāk ir intensīvi jāstrādā, jo līdz šim resursi ir bijuši nepietiekami. Tāpat jāstrādā pie jaunā zīmola, kas veidos jaunā novada tēlu, kā arī

maksimāli jāizmanto jaunā mobilā lietotne, pie kuras šobrīd tiek strādāts. Konsultatīvās padomes noteikti būtu jāturpina, izmantojot gan attālināto, gan klātienes formātu. Iepriekšējā sanāksmē izskanēja priekšlikumi, ka reizi gadā jārīko konsultatīvās padomes, lai varētu iepazīties ar dažādiem jaunā novada objektiem, veicinot praktisko pienesumu un padomes saliedēšanos. I.Krēmere izsaka paldies par dalību un noslēdz sanāksmi.

PIELIKUMĀ:

1. Tūrisma un mārketinga, kultūrvides konsultatīvās padomes prezentācija.

**Protokolēja: SIA "LEAD.Korporatīvā komunikācija"
projekta vadītāja asistente**

Maija Sadauska